

UUED PSÜHHOAKTIIVSED AINED

31. AUGUST

—
RAHVUSVAHELINE
ÜLEDOOSITÄDLIKKUSE
PÄEV

MIS ON UUED PSÜHHOAKTIIVSED AINED?

Uued psühhoaktiivsed ained (ingl NPS; new psychoactive substances), mida nimetatakse ka „sünteetilisteks“ või „legaalseteks“ uimastiteks, on kemikaalid, mis toimivad sarnaselt uimastitega nagu kanep, ecstasy, kokaiin või metamfetamiin.

Uusi uimasteid esineb mitmel kujul, sh:

- a) pulbrite/tablettidena;
- b) „sünteetilise kanepi“ kujul (kus sünteetilis kemikaale on segatud taimesse massi).

Ehkki aineid nimetatakse „uuteks“, on mõned neist olnud saadaval aastakümneid; sageli müüakse neid viiruki, vannisoola või taimeväetise nimetuse all või turusatakse eksitavalt kui ohutumaid või seaduslikke aseaineid muudele uimastitele.

VÄÄRARUSAAMAD UUDISUIMASTITE SEADUSLIKUST STAATUSEST

Püüdes seadustest ette rutata või mööda hiilida, on tootjad muutnud uue psühhoaktiivse aine molekulaarset struktuuri. Neid aineid muudetakse ja päris uusi aineid tuuakse turule nii sageli, et nüüdseks on peaaegu võimatu olla kindel selles, mida täpselt tarvitatakse.

Uusi psühhoaktiivseid aineid käsitlevad seadused on eri riikides isesugused, kuid ka reguleeritud ja seaduslikust müügikohast hangitud ained võivad olla ohtlikud. Selliste ainete hankimine internetist või reguleerimata müügikohast võib olla eriti riskantne, sest isegi kui pakend väidab, et aine on "legaalne", pole mingit garantiid, et selle sisu on seaduslik või ohutu.

Näiteks võivad kaks eri toodet, mida müüakse sünteetilise kanepi nimetuse all, sisaldada teineteisest täiesti erinevaid kemikaale; samuti ei pruugi neil olla mingit seost kanepiga või isegi pakendil märgitud koostisosadega.

Uued psühhoaktiivsed ained on põhjustanud surmasid mitmel pool Euroopas, Ameerikas ja mujal maailmas.

MÄRGID ÜLEANNUSTAMISEST

Iga eri uue psühhoaktiivse aine mõjud on isesugused, mistõttu võivad erineda ka üleannustamise tunnused.

Mõned märgid üleannustamisest on järgmised.

Kehalised tunnused

- Lihaste jäikus/tõmblemine
- Värisemine
- Palavik / ülekuumenemine
- Iiveldus või oksendamine
- Hingamisraskused või hingamise seiskumine
- Kannatanut pole võimalik äratada
- Krambihoog

Psühholoogilised tunnused

- Segasus- või ängistus seisund
- Paranoia, hirm ja paanika
- Ärritumine ja agressiivsus

ÜLEANNUSTAMISELE REAGEERIMINE

Kui arvate, et inimene on saanud üleannuse, käituge järgmiselt.

Enne tegutsemist kontrollige, ega läheduses pole ohtlikke esemeid, nt süstlanõelu.

Kutsuge kiirabi, öelge dispetšerile oma asukoht ja jääge liinile.

Kui kannatanu on segaduses või paanikas, püüdke teda rahustada.

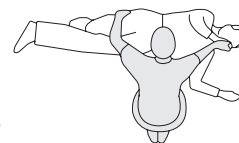
Säilitage rahulik atmosfäär kannatanu vahetus ümbruses.

Kui kannatanu on üle kuumenenud, proovige tema jahutamiseks lasta ta üleriided lõdvemaks või asetada kannatanu kaelale või kaenalde alla märjad rätikud.

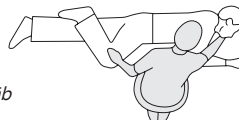
Kui kannatanu ei reageeri, paigutage ta taastumisasendisse.

TAASTUMISASEND

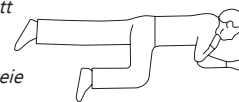
Toetage nägu. Asetage kannatanu teile lähemal asuv käsi tema kehaga täisnurga alla. Asetage kannatanu teine käsi vastu tema põske.

Tõstke jalg üles. Võtke kinni kannatanu teile kaugemast jalast veidi ülaltpoolt põlve ja kergitage seda nii, et pöid jääb vastu maad.

Keerake küllili. Kannatanu kätt tema näo vastas hoides tõmmake pealmist jalga nii, et kannatanu keha pöördub teie poole ja jääb külliliasendisse.

MIDA ARVATAVA ÜLEANNUSTAMISE KORRAL MITTE TEHA

- **ÄRGE jätke** kannatanut üksi.
- **ÄRGE andke** kannatanule midagi süüa või juua.
- **ÄRGE üritage** kutsuda kannatanul esile oksendamist.

TIME TO
REMEMBER.
TIME TO
ACT.

 **International Overdose
Awareness Day**
prevention and remembrance

A Pennington Institute Initiative

Rohkem infot:
www.overdoseday.com

LUNEST

EESTI PSÜHHOTROOPSETE
AINETE TARVITAJATE ÜHING